

Op-come back

Maurer Dóra beszélget Korodi Zsuzsával

MD: Maurer Dóra: A képeid eléggé zavarba ejtettek, amikor a Vasarely Múzeumban, a 'Tér mint tér' téma-kiállításon megláttam őket. Ha első pillantásra be akarnám sorolni ezeket a műveket, az op-art vagy inkább a tágasabb értelemben vett konstruktív-konkrét festészet jut az eszembe. Képeidet ismétlődő geometrikus elemek sorozatai, ritmusok alkotják; a színek tiszták, élénkek, még messzebről nézve is látszik, hogy makulátlan a munkád. A statikus síkok meglevenednek, már a néző kis elmozdulásával is teresek lesznek, a képrészek átcsúsznak egymásba, átszíneződnek. Ismerünk sokféle virtuálisan kinetikus képeket. A különös csak az, hogy te üveggel dolgozol, és ez az anyag sokszorosan gazdagabb érzéki jelenségeket produkál, mint ezen a téren a gondolatibb hangsúlyú hagyományos vagy expandáló, kutató festészet. A portfóliódat lapozva most megkérdeznék néhány dolgot, amire azóta is kíváncsi vagyok. Olvastam az életrajzodban, hogy tulajdonképpen kezdetől fogva üvegművésznek készültél... vagy nem?

KZS: Korodi Zsuzsa: Hát ... általános iskolás koromban festő szerettem volna lenni. Jártam egy festőművészhez, nála rajoltam néhány évig. A Kisképzőbe készültem festő vagy grafika szakra. Arra viszont mindig sok a jelentkező. A felvételi előtt azt javasolták, hogy több szakot is jelöljek meg. Véletlen volt, hogy épp akkor láttam egy dokumentumfilmet üvegesekről. Amerikai üvegművészekről, akik nem használati tárgyakat csináltak, hanem autonóm dolgokat, ami nekem nagyon megtetszett. Beírtam harmadik szaknak az üveget – és fel is vettek. Eleinte szomorú voltam, hogy nem lesz belőlem festő... de megszerettem az üveget, bár nem tudtam, hogy mit lehet vele kezdeni.

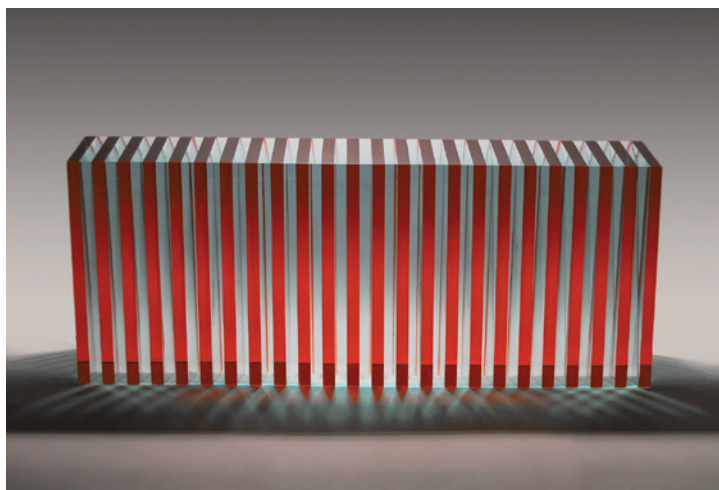
MD: A Kisképzőn mit csináltak? Honnan indultatok?

KZS: A képzés üvegműves szakmát ad, a használhatóság volt a fő szempont. Amikor az Iparművészeti Egyetemre felvételiztem, megfordult a fejemben a Képzőművészeti is, de megmondom őszintén, nem volt hozzá önbizalmam – az üveg meg annyira egyszerűnek tűnt. Aztán mégsem volt annyira egyszerű, mert harmadszorra vettek fel... Ott találkoztam igazán először az üveg művészi oldalával. Először én is szobrokat csináltam, de közben rájöttem, hogy ezek is a képről szólnak. Volt egy design-manager szakos egyetemi felada-

1 Tér mint TÉR – SPACE as SPACE. Vasarely Múzeum, Budapest, 2014. május 14 – szeptember 18.

KORODI ZSUZSA

soulind III., 2010, 50 × 20 × 10 cm (három nézet)

tunk, amelynek során el kellett mennünk egy festészeti kiállításra és írni egy ott látott műről. Az egyik Strabag kiállításon BENEDEK BARNA op-art jellegű képét választottam, és úgy elemeztem, mintha üveg lenne. Mintha az én üvegem lenne, mert tükröződéseket és más jelenségeket vettem benne észre. Ez volt a nagy rádöbbenésem, hogy amit én csinállok, majdnem ugyanaz...

MD: Gondoltál-e arra, hogy mennyivel izgalmasabb üvegre dolgozni, mint vászonra vagy falpra? Ha az üvegben történetesen nem tükröződik semmi, akkor tulajdonképpen nincs is... a levegőben dolgozol, szóval egy olyan képhordozóra, ami nem látszik.

KZS: Igen: nálam az üveg a térkitöltés szerepét látja el.

MD: Miképp alakult ki, hogy az üvegre milyen formák kerüljenek? Próbáltál-e valaha figuratívát rávinni? Vagy absztrakt formákat, amiknek nincs szeriális jellege? Amit most csinálsz, abban teljesen azonos elemeket sorolsz egymás mellé, szeriális rend vagy ornamentika lesz belőle.

KZS: A figuralitás sose vonzott. Nagyon fontos nekem a szimmetria. Aszimmetrikus képekkel próbáltam azt, hogy kivágok a felületből egy ablakot, és a benne levő rasztert hajlítom térbe, ami interferál a felső réteggel... de egyébként mindig ez a repetitív dolog tetszett nekem.

MD: Kezdetől használtál egyszerű, párhuzamosokból álló rasztert vagy valami külső inspiráció hatására alakult így? Szóval voltak előképeid?

KZS: Benedek Barna munkái eléggé hatottak rám.

MD: Megismertél nagy elődöket is?

KZS: Kézenfekvő lenne VASARELYre hivatkozni, de az ő központos művei távol állnak tőlem. Párhuzam lehetne inkább AGAM vagy CRUZ-DIEZ – a népi motívum meg a színvilág is.

MD: Nem is tudtam, hogy Cruz-Diez munkái népi motívumokra utalnak...

KZS: Igen, legalábbis a textíliák. De ezt akkor fedeztem föl, amikor láttam egy nagyon híres amerikai üveges festői munkáit, aki Seattle-ben lakik, egy indián körzetben, és indián textíliák mintázatát emeli át. Ugyanez megvan szerintem Cruz-Diez-nél is, csak ő a dél-amerikai régió motívumkincsét és színvilágát idézi.

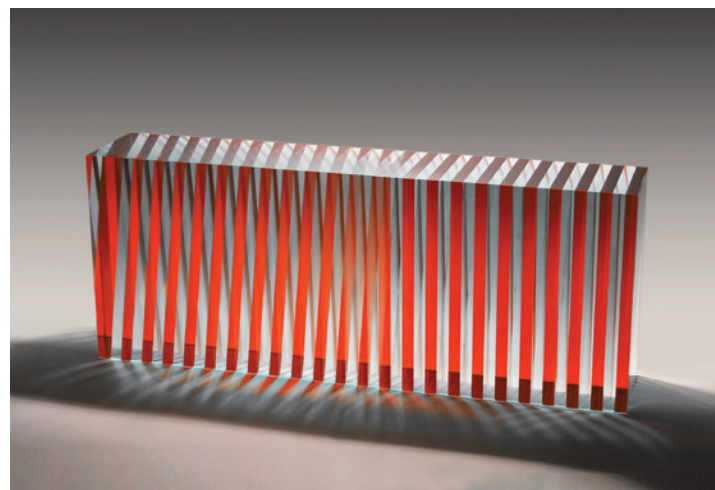
MD: Ha már a színeket említed: hogy választod meg őket?

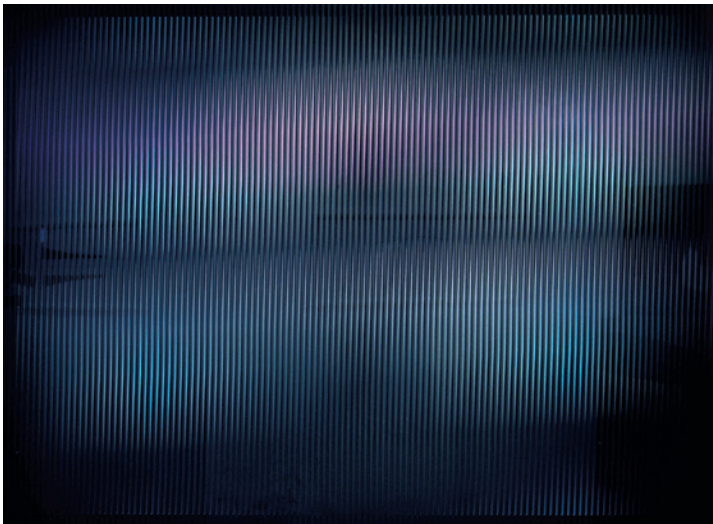
KZS: A színeim eleinte teljesen gyakorlati dolgokból jöttek. Például az egyik diplomamunkám három szoborból állt (Soulind, 2010) és a narancssárga tulajdonképpen abból jött, hogy sík üvegekkel dolgoztam, ezeknek, mint tudjuk, zöld az éle – nem volt még pénzem optikai tisztaságú sík üvegre –, ezért olyan színt ragasztottam rá, ami ezzel a legerősebben kontrasztos, aztán megmaradtam a piros-narancssárgánál.

MD: Hogy van ez: a lapok egymással párhuzamosak és össze is vannak kötve? Tehát a zárt téglalap élén van a szín...

KZS: Itt kezdtem el a moiret-val foglalkozni. Csak két formát soroltam: van egy téglalap meg egy háromszög. Minden második téglalapnak az élén hátul van egy narancssárga fólia, a háromszög alakú üvegen pedig nincs. Ettől van az, hogy szemből csak ezeket az egyenes csíkokat látjuk, de ahogy elmozdulunk – ezek össze vannak ragasztva – a tükröződés miatt olyan, mintha bedőlőnének. Tehát ez a sík visszatükrözi a hátsó narancssárgát, és akkor a kettő elkezd interferálni egymással.

MD: Épp ez az érdekes: mert a diplomamunkád már fejlett állapotban lévő dolog, de általában nagyon sokára jut el az ember oda, hogy önérvényű absztrakt formákat merjen használni, amelyeket már sorolni lehet és működni is tudnak egymás között.

KORODI ZSUZSA
Rising I., 2013, 120 x 90 cm

✘ **KZS:** Az utolsó két évem az egyetemen arról szólt, hogy üvegdarabok szélét filctollal színezgettem és néztem a másik oldalukat, hogy milyenek lesznek...

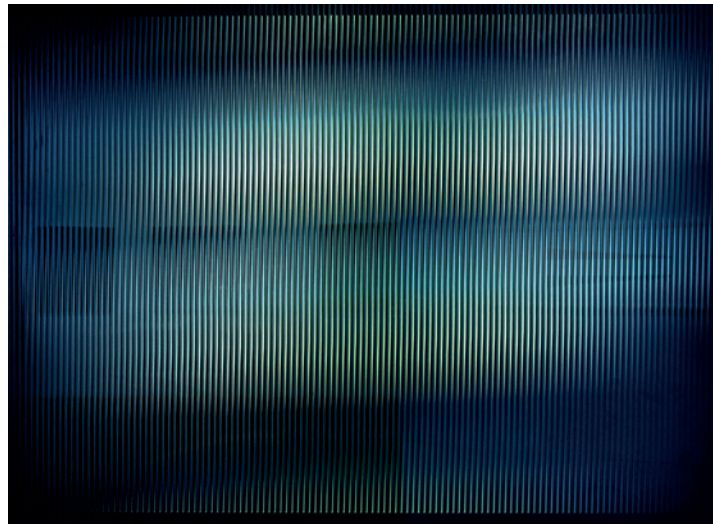
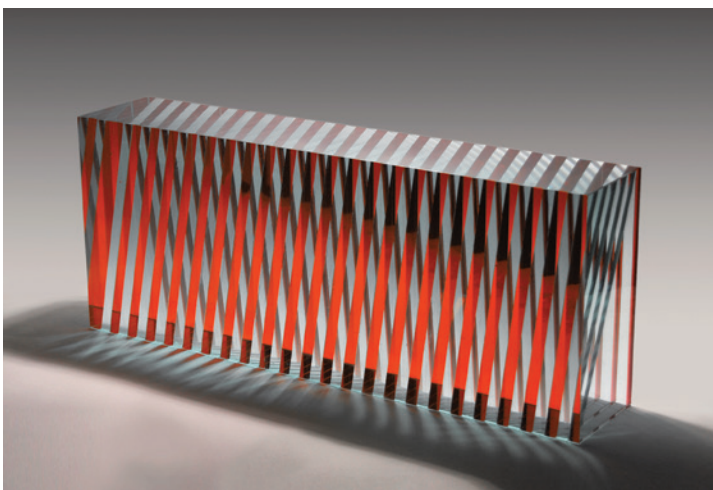
⊕ **MD:** Tehát akkor ez tapasztalati út.

✘ **KZS:** Igen: rengeteg kis makett-üveggel dolgoztam, amelyek nem voltak ilyen szépen megcsinálva, csak az volt a lényeg, hogy gyorsan lássam, mi történik azzal a színnel, és aztán ezekből a nekem legjobban tetsző párat megcsináltam.

⊕ **MD:** Ide tartozhat talán az is, amit egy ismert kritikus jegyzett meg a Vasarely Múzeumi kiállítások egyikén egy geometrikus, nagyon egyszerűen, tisztán megcsinált munkával kapcsolatban. Valami fogódzót kerestél rajta és némi kis hibákban fedezte fel ezt – „végre valami emberi mozzanat van benne!” Azt akarom ezzel mondani, hogy Cruz-Díez és Agam precízen dolgoztak ugyan, de mégis látszik náluk a kézi munka. Az üveg viszont teljesen személytelen, természeti jelenséget mutat, mintha magától jött volna létre... szóval nem lehet érezni a ráhajló ember keze munkáját. Ezért van az, hogy az emberben felmerül, hogy akkor ez most „funkcionálisan” képzőművészet, iparművészet vagy egyszerre mindkettő? Mert annyira tökéletes, annyira a gépi precizitással készült anyagok önműködésére apellál.

✘ **KZS:** Ez igaz, de ezeket nem is tudtam volna más anyagból megcsinálni. Persze, számtalan technológia van: meleg üveg, hideg üveg – így szokták a szakmában osztályozni. Annak, hogy én efelé kanyarodtam, nyilván az az oka, hogy ebben láttam meg azokat a fejlődési pontokat, melyeket egyedül, kísérletezgetve a műhelyben, az asztalnál véghez tudtam vinni. A fújás például hatalmas infrastruktúrát, csapat igényel... de távol is áll tőlem, mivel valamilyen szinten kiszámíthatatlan, hogy mi lesz végül, és ez engem idegesít.

⊕ **MD:** Aha – szóval nem lehet úgy alakítani, ahogy te szeretnéd...

KORODI ZSUZSA
Rising II., 2013, 120 x 90 cm

✘ **KZS:** De, biztosan lehet, csak az én agyam sokkal gyorsabb és sokkal hamarabb szeretné látni a variációimat, minthogy egy mozdulaton két évig dolgozzak. Az egy külön mesterség.

⊕ **MD:** Maradjunk most még a geometriánál, mint olyan eszköznél, amellyel a virtuális tereket, a virtuális kinetikát létrehozod. Kinetika úgy jön létre, hogy elhaladunk a képed előtt, tehát részt veszünk magunk is az alakításában, de ha csak szemközt nézi az ember, akkor azt lehet mondani, hogy az op-art elementáris formanyelvével dolgozol. Hogy azonos vagy közel azonos, jelentés nélküli formák váltják egymást szabályos rendben, ritmusban vagy éppen megzavarva egymást. Milyen különbséget látsz az op-art és a magad virtuális terei között?

✘ **KZS:** Azt az illúziót például, amit Vasarely kelt, azt én meg tudnám animálni, meg tudnám mozgatni, egy kicsit életre tudnám kelteni.

⊕ **MD:** Kinetika volt már az op-art-ban, a hatvanas években is. GERHARD GRAEVENITZ például hátulról, sok elemből álló rasztert mozgatott motorral, szinte alig észrevehetően, aztán hirtelen és váratlanul megmoccant egy elem, amitől élővé vált az egész. A klasszikus op-art nem hagyja magát nyugodtan nézni, ott a szemnek folyton mozognia, az agynak folyton értelmeznie kell.

✘ **KZS:** Szerintem nekem az op-art-hoz a ritmus miatt van közöm. Merthogy ott is ismétlődnek az azonos formák.

⊕ **MD:** Gyönyörű, ahogy itt, a New Horizon című munkában ilyen nagy változatosság alakul ki a formák minimális elmozdításából, hogy a moiret-effektus miatt különböző vízszintes struktúrák képződnek: hol ilyen, hol olyan. Szóval annyira minimális, hogy ez már valami természetes dologra emlékeztet. Itt például – hogy nevezed ezt? Miért Ultrahang VI.?

✘ **KZS:** Ezt onnan vettem, amikor szonárral az ember hasát vizsgálják. Akkor készült, amikor terhes voltam.

⊕ **MD:** Nagyon tetszik, mert ez megint egy lépés a szerves hatás felé: olyan, mintha valami élő lenne... Thomas Mann Doktor Faustusának elején egy furcsa kísérletről van szó, amelyben egy darab nem szerves anyag úgy viselkedik a folyadékban, mintha szerves lenne. Szenved, meg akarja tartani az integritását, a kísérletezők szinte megsajnálják.

✘ **KZS:** Ezekkel a mozgásokkal folyamatosan kísérletezgetem, fóliára nyomtatom ki őket. A Rising volt az első olyan munka, amit már akkor csináltam, amikor anyuka voltam. Az első, a kinyílás mozzanata.

⊕ **MD:** A Rising esetében a mozgás alig észrevehető és szabálytalannak érezzük. Nem egyértelműen ritmikus ismétlődés, hanem éppen hogy kicsit kaotikus... egy rebbenés.

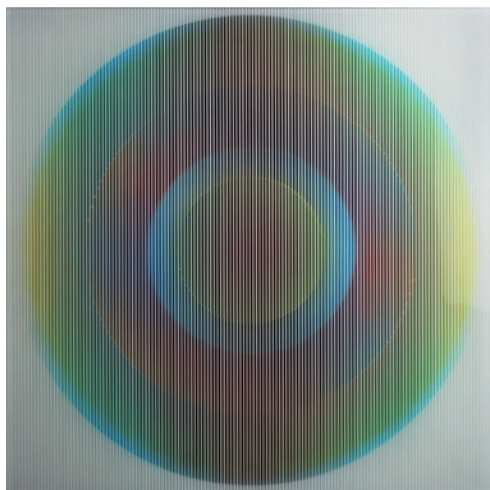
✘ **KZS:** Tényleg?

⊕ **MD:** Természetes hatású. A természet sokkal bonyolultabb, mint amit az ember csinálni képes, és emiatt itt úgy érzi, hogy élő. De térjünk vissza a színek változásaihoz. Beszélj a Solaris-sorozatról!

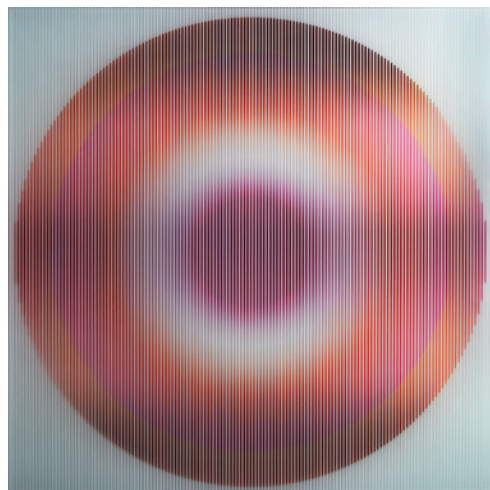
✘ **KZS:** Itt inkább a lenticuláris tükröződés érvényesül, mert két színcsik van: egy fehér raszter megy elöl, ami hol az egyik, hol a másik színt takarja ki.

⊕ **MD:** Vannak-e színpreferenciád?

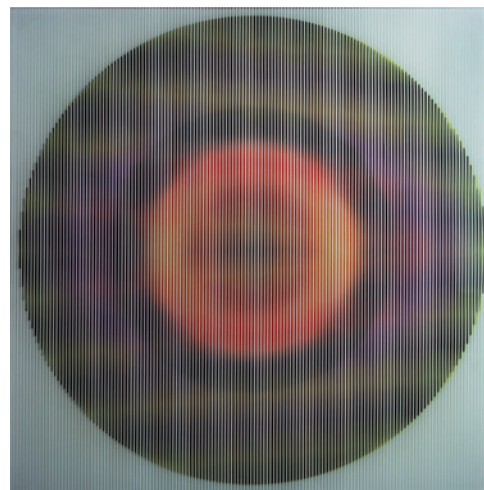
✘ **KZS:** Inkább csak kísérletezem, hogy miből mi lesz. Amikor egy kék üvegre sárga nyomatot teszek, és a felső, szűrő réteg fekete, arany lesz belőle, olyan, mintha aranyszövet lenne. Ezeket persze nem lehet előre kiszámolni, mert például nem tudhatom, a ragasztó mivel hogy fog működni...

KORODI ZSUZSA
Solaris I., 2014, 50 x 50 cm

KORODI ZSUZSA
Solaris III., 2014, 50 x 50 cm

KORODI ZSUZSA
Solaris IV., 2014, 50 x 50 cm

MD: Az aranyat a festészetben gondosan fel szokták vinni a képekre, nem magától áll elő.

KZS: Az a baj, hogy ez nem tudatos. Szóval én nem tudtam, hogy ez lesz.

MD: De hogyha kikísérletezed, akkor tudatossá válik. A kísérletben megvalósult eredményeket fölhasználhatod. Vannak olyan képeid, amelyek a színek keverését, átalakulását mutatják egymásra csúszó felületekkel. Ezek úgy hatnak, mintha sikeres szintani példák lennének, de nem a festékkeverés logikáját követik. Ha a munkád nem ilyen kísérleti jellegű lenne, hanem a Solaris nyitott változásainál pontosabb kifejezést képzelnél el, nem lenne zavaró ez a rettentő sok technikai körülmény? Például a lentikuláris felületet készen veszed vagy te magad állítod elő?

KZS: Én ragasztom össze rudakból és a felét lecsiszolom. De nem gondolom, hogy a körülmények zavarnának, ezek hozzá tartoznak.

MD: Olyan sok apró különbség van: például amikor egy vonalstruktúra éles, és amikor a csíkok egymásba mosódnak... mi van még?

KZS: Az irányok, és szerintem ami még érdekes lehet, az a felbontás. Azzal játszani, hogy finomabb vagy durvább legyen a faktúra.

MD: Van még valami, amit fejleszteni lehet?

KZS: Amit nehéz fejleszteni, az a méret, pedig a művek nagyon megkívánják a nagy felületet.

MD: Azért, mert súlyos?

KZS: A súly engem nem izgat, inkább csak a ragasztás: az technikai dolog, hogy irtó nehéz síkot csiszolni és két síkot biztonsággal összeragasztani. Ezért azon gondolkodom, hogy kész profilokat be lehetne passzírozni egy fémkeretbe. Ott viszont nem lenne kitöltve az az űr, amiről már beszéltünk, hanem eltartaná egy fémlemez vagy vászon, vagy valami, amire ez a minta van festve, csak az nem lesz annyira precíz optikailag, mert annak az anyaga extrudált.

MD: Kipróbáltad, mi lesz abból, ha nem geometrikus, hanem összevissza formákat használasz? Amelyekre aztán ráteszed a lentikuláris vagy kis hengeres réteget.

KZS: Próbáltam ilyet, persze, csak abból leginkább olajfoltoszerű dolgok jönnek ki és az már csak pusztán dekoratív – az tőlem nagyon távol áll.

MD: De ez is dekoratív, amit csinálsz...

KZS: Jó, tudom, de akkor is más, követhető. Vasarely plexilapokat maszkolt ki, az volt a minta. Van ilyen plasztikája, meg van olyan, amit fémlemezről vágott ki.

MD: A hatvanas évek elején többen torzították a geometrikus struktúrákat úgy, hogy gyárilag bordázott üvegek mögé tették őket, és a néző a kép előtt elmenve mozgásban látta a torzulást. Azt is mondhatnám, hogy ezek konzervatív játékok, „objet trouve”-k.

KZS: Ez nekem nagyon véletlenszerűnek tűnik, de megvan benne a párhuzam, igen. Engem két út izgat: az, hogy a grafikával mit tudnék csinálni, és másfelől az, hogy az üveggel mit tudnék csinálni. Mert motoszkál azért a fejemben ez a „craft”-os oldal is. És hát van ennek egy inverze is: például van egy a mostaninál is sokkal egyszerűbb – grafikai – motívum, és az eléje tett üveget torzítom valamilyen módon. Például melegítéssel vagy még több csiszolással, de ott még bejöhethet egy organikus dolog, ami azért izgat engem.

MD: Olyan dolgokat állítasz elő, amik emlékeztetnek organikus jelenségekre, hanem egy kvázi második természetet fabrikálsz, ami nincs ott ugyan, de mégis érzékelni tudjuk, hogy pulzál?

KZS: Igen, ez a második verzió jobban tetszik, de nem tudom... nem olyan tudatos ez. Inkább olyan, mint ahogy a sárgából és a kékből kijött az az arany. Kísérletezgetem.

KORODI ZSUZSA
LED I., 2016, 35 x 35 cm (három nézet)

